

VERKSAMHETSBERÄTTELSE ÅR 2017

Centralförbundet för Finlands Svenska Teaterorganisationer r.f. hade vid årets slut 22 medlemsorganisationer. CEFISTO:s ordförande har under verksamhetsåret varit regissör Arn-Henrik Blomqvist, Kristina Heikel har fungerat som ekonom och Laura Vuori som sekreterare. Under verksamhetsåret har styrelsen sammanträtt 7 gånger. Vårmötet hölls den 15 maj 2017 på Verandan i Helsingfors. På mötet beviljades de redovisningsskyldiga ansvarsfrihet. Föreningens höstmöte hölls den 21 november 2017 i samband med teaterdagarna på Viirus.

Styrelsens sammansättning år 2017

Ordinarie medlemmar:

Thomas Backlund, Kammarteatern
Åsa Salvesen, Wasa Teater
Matti Raita, Finlands Svenska Skådespelarförbund r.f.
Paul Olin, Unga Teatern
Margareta Malmberg, Teaterbranschens Yrkesfolk
Stina Engström, Teaterhögskolan
Joachim Thibblin, Svenska Teatern
Jukka Aaltonen, Åbo Svenska Teater
Elias Edström, DOT r.f.

Suppleanter:

Nina-Maria Häggblom, Suomen teatteriohjajat ja dramaturgit r.f.
Carl Alm, Klockriketeatern
Robin Sundberg, Hangö teaterträff
Tom Lindblom, Teater Geist

Jessica Edén, Radioteatern
Hanna Åkerfelt, Labbet r.f.
Marina Meinander, Teaterföreningen r.f. Lillan
Matilda von Weissenberg/Maria Lundström (fr.o.m. maj), Teater Virus r.f.
Sanna Holmberg, Finlands Dramatikerförbund r.f.

EKONOMI

Bokföringen under år 2017 har skötts av Kristina Heikel som även fungerat som föreningens ekonom. Verksamhetsgranskningen sköttes av Yrityspalvelu Pentti Mäkinen Oy. Medlemsavgiften till CEFISTO r.f. under år 2016 var 150 € för de teatrar som berörs av teaterlagen och 100 € för övriga samfund. En tredje lägre medlemsavgift, 50 €, uppbars av de teatrar som inte omfattas av teaterlagen. Medlemsavgiften för 2017 verkställdes som för 2016. CEFISTO r.f. erhöll under år 2017 understöd 108 000 €, av vilka 70 000 € beviljades för CEFISTO rf:s strategiska projekt Repertoar Live 2.0. Till projektet flyttades från år 2016 dessutom från år 2017 understöd som beviljats projektet om 62852,74 €. Totalt fanns alltså 132 852,74 € för projektet. Projektet har fått en ett års förlängning på projekttiden till 2018 då man kan använda understödet som beviljats och Cefisto kommer att ansöka om förlängning om ännu ett år, till 2019. Räkenskapsåret visade ett resultat om 0 €. Kristina Heikel har även skött om föreningens ansökningar.

VERKSAMHET

Repertoar och Repertoar live

Broschyren Repertoar utkom våren och hösten 2017 och koordinerades av Jessica Thurin. Cecilia Lindström fungerade som grafiker. Både vårens broschyr liksom även höstens hade en upplaga på 38 000 exemplar. Dessa spreds med tidningen Hufvudstadsbladet samt via kulturbyråer, bibliotek, svensklärare med mera. Fokus ligger allt mer på elektronisk spridning och från och med hösten 2017 har Repertoar även utkommit som digital publikation i HBL365.

Annonspriserna höjdes under 2017 till följande;

Uppslag: 700 €

Helsida (1/1): 400 €

Halvsida (1/2): 235 €

Fjärdedels sida (1/4): 115 €

Intresset för medverkan i Repertoar är jämnt från år till år och samarbetet mellan teatrarna och koordineringsgruppen förlöper mycket bra.

Projektet Repertoar live

Under 2017 har projektet utfört följande åtgärder:

1. Repertoar live-tillfällen

Under 2017 har projektet ordnat Repertoar live tillfällen och sammanställt digitala presentationer med turnerande produktioner. De digitala presentationerna har skickats till alla kultursekreterare i de tvåspråkiga kommunerna, till alla Luckor, till kulturorganisationer och till pedagoger i daghem, förskolor och skolor

Repertoar live-tillfällena har varierat i omfång och presentationssätt. I januari ordnade Helsingfors kulturcentral en kulturkoordinatorträff på 25.1 för pedagoger från daghem, förskolor och skolor. Där medverkade Repertoar live och denna gång testades att presentera hela vårens teaterutbud på 30 min så att projektet lyfte fram utbudet i en digital översikt i prezi-format. Teatrarnas representanter kunde mingla med deltagarna före och efter. Den 28 oktober var kulturkoordinatorträffen på Operan och Repertoar live hölls som en kombinerad prezi-presentation på 20 minuter med en scen som spelades upp ur Unga Teaterns produktion Mördarens apa. Båda gångerna var det projektledaren Anki Hellberg-Sågfors som sammanställde och presenterade översikten. Under Bokmässan i Helsingfors ordnades också ett Repertoar live-tillfälle to 26.10 i form av en presentation av teaterföreställningar på svenska för ung publik på Edith Södergran scenen. Genom ett samarbete med Ung Dramatik var det skådespelare och dramatiker Harriet Abrahamsson höll presentationen. Den digitala översikten marknadsfördes också. Projektledaren berättade dessutom om utbudet av turnerande teaterföreställningar vid Riksteatern i Hallunda och vid Luckan i Åbo. De digitala översikterna har skickats per e-post till kulturkoordinatorer vid skolor och dagisar, till kulturhus och media i hela Svenskfinland.

2. Utveckling av teaterbroschyren Repertoar

Repertoar live stöder Cefisto i utvecklingen av teaterbroschyren Repertoar. Projektet stod under 2017 för kostnaderna för 40h utvecklingsarbete för Jessica Thurin, som koordinerar broschyren. Projektet stod också för grafikern Cecilia Lindströms utveckling av nya element för broschyren, så som symboler för tillgänglighet och en sida i slutet av broschyren med en översikt över de turnerande produktionerna. Projektledaren har tillsammans med koordinatören och grafikern bildat ett redaktionsråd för detta utvecklingsarbete. Broschyren har under året utvecklats med följande nya element:

- En symbol för de föreställningar som kan turnera
- En likadan ruta för alla föreställningar med samma basinformation
- En och samma grafiker för broschyren, Cefisto och Repertoar live för mer enhetlig grafisk profil
- Korrekturläsning innan den skickas till tryckeriet
- En lista med turnerande föreställningar som kan beställas
- Information om tillgänglighet

3. Nordiskt samarbete

Repertoar live bevakade Cefistos intresse genom att vara med om att planera ett nordiskt samarbete för en digital plattform för scenkonst tillsammans med Teatercentrum (SE) och Scenekunstbruket (NO). Ansökan sammanställdes för ett förberedande projekt till Kulturkontakt Nord. Ansökan innehöll kompetensutveckling och kompetensutbyte för kvalitativt användning av scenkonst i digitala format, riktat till arrangörer, festivaler, gästspelsproducenter och intresseorganisationer. Tyvärr beviljades projektiden inte finansiering denna omgång.

Benchmarking vid Riksteaterns utbudsdagar Anbud live i Stockholm 6-8.10.2017. Det var fantastiskt att ta del av Riksteaterns proffsiga, varierande sätt att presentera det kommande teaterutbudet. De flesta pjäserna har inte ens börjat repeteras när de presenteras för teaterkonsulenterna från hela landet. Här har vi mycket att lära till det finlandssvenska fältet. Projektledaren har diskuterat implementering av dessa arbetsätt med bl.a. Åbo svenska Teater, Wasa Teater, Viirus, Unga Teatern, Hangö Teaterträff och fria grupper.

4. Projektbudget och förändring

Projektiden förlängdes till 31.12.2018 och projektledaren, arbetsgruppen för Repertoar live och Cefistos styrelse bestämde att prova ett nytt tillvägagångssätt. Istället för att anställa en koordinator som verkar från Helsingfors, anlitas personal vid ÅST, Wasa Teater, Viirus och ev. Unga Teatern för att utveckla deras turnésystem så att de lättare kan ta in andras produktioner i sina turnéslingor och kan utveckla förbättringar för turnéverksamheten i Svenskfinland.

Åbo svenska teater genomför ett Repertoar live-tillfälle med inspiration av Riksteaterns Anbud live våren 2018. Programmet byggs upp av presentationer av ÅST:s egna produktioner, andra turnerande teatrar och fria teatergruppers produktioner och av en kompetenshöjande del för beställarna av turnerande teater. Dagen avslutas med premiären av ÅST:s nästa turnerande produktion. Kompetenshöjningen hålls av en av Riksteaterns teaterkonsulenter som berättar om hur man kan marknadsföra kommande produktioner i sin region. Till Repertoar live-tillfället bjuds regionala teaterbeställare, pedagoger, kommunala kulturarbetare och andra teatrar representanter.

Wasa Teater har valt att fokusera på utveckling av publikarbete för turnerande produktioner. Teatern är i exil pga renovering, och vill utveckla goda arbetsätt med publiken också gällande turnerande föreställningar. Teatern dokumenterar arbetet för hela teaterfältet.

Teater Viirus ordnar ett Repertoar live-tillfälle under våren 2018 för pedagoger och regionala beställare. Teatern vill innan och under evenemanget utreda beställarnas behov och önsningar gällande turnerande produktioner och sammanställer en rapport för hela fältet.

Diskussioner har inletts med Unga Teatern om deras del av projektet Repertoar live. Åtgärderna planeras till hösten 2018.

Teaterdagarna och höstmöte

De Finlandssvenska Teaterdagarna, som årligen arrangeras av CEFISTO, hölls 20-21.11.2017 på Viirus i Helsingfors. Programmet bestod av, *seminarium "KVALITET – ETT RELEVANT BEGREPP FÖR KONSTEN?"*, teaterföreställningen *Mästaren och Margarita*, sedvanlig kvällsfest, föreställningen *Track* samt en kort diskussion om sexuella trakasserier i teaterbranschen.

Under kvällsfesten tilldelades Seija Metsärinne, Anders Larsson och Janina Jansson förtjänsttecken i guld för långa karriärer på teaterfältet. I teaterdagarna deltog ca 150 personer som representerade olika teateryrken. Programmet finns bifogat (bilaga 1).

Höstmötet hölls den 21 november i samband med teaterdagarna. Regissör Arn-Henrik Blomqvist återvaldes till ordförande för CEFISTO r.f. för verksamhetsåret 2018.

Rapport för statsandelsreformen av teaterlagen

CEFISTO anlät dramaturg Marianne Möller för att sätta ihop en rapport om vad CEFISTO vill lyfta fram specifikt för det finlandssvenska teaterfältet. Rapporten blev färdig i mars 2017.

Möller fick även i uppdrag att för CEFISTOs del skriva en sammanfattning med medlemsorganisationerna synpunkter om benämningen "utövande konst" som användes på VOS-mötet. Sammanfattning finns bifogad (bilaga 2).

Bokmässan 2017

CEFISTO deltog i Helsingfors Bokmessa 26-29.10.2017 med en egen monter där elva av medlemsorganisationerna fanns representerade. På mässan ordnade CEFISTO även paneldiskussionerna "Svenska på teaterscenen i 100 år" samt "Skådespelaryrket i det 100-åriga Finland".

ÖVRIGT

CEFISTO var medlem i Informationscentralen för teater i Finland (TINFO) med Elias Edström som representant för föreningen.

CEFISTO ansökte om Pro Finlandia medalj som tilldelades dramaturg Marianne Möller 6.12.2017.

Styrelsen utsåg en arbetsgrupp Camst (Cefistos arbetsgrupp mot sexuella trakasserier) som påbörjade sitt arbete.

Medlemsorganisationer

CEFISTO r.f.:s medlemsorganisationer 2017 var:

Finlands Dramatikerförbund r.f.

Finlands Scenografförbund r.f.

Finlands Svenska Skådespelarförbund r.f.

Föreningen för Drama Och Teater, DOT r.f.

Garantiföreningen för Svenska Teatern i Helsingfors r.f.

Hangö teaterträff r.f.

Klockriketeatern

Labbet r.f.

Nya teaterhusaktiebolaget

Oblivia r.f.

Radioteatern

Reprum r.f.

Skolteaterföreningen r.f.

Stiftelsen för Svenska Teatern i Helsingfors r.f.

Suomen teatteriohjaajat ja dramaturgit r.y.

Svenska Teaterklubben r.f. – KAMMARTEATERN

Teater Geist

Teaterbranschens Yrkesfolk r.f.

Teaterföreningen Lillan r.f.

Teaterhögskolan

Wasa Teater – Österbottens Regionteater

Viirus r.f.

Åbo Svenska Teaterförening r.f.

Bilaga 1

TEATERDAGARNA 20-21.11.2017 PÅ VIIRUS Uppdaterat program 16.11

Måndag 20.11

Kl. 12.30, Viirus Galleri: Anmälning och välkomstord

Kl. 13.00-14.00, Setlementti-talo: Lunch OBS: Lunchen ordnas i restaurang Polku, Setlementti-talo, Västrahamnsgatan 34 (se bifogad karta)

Kl. 14-16.30, Setlementti-talo: Seminarium och diskussion

KVALITET – ETT RELEVANT BEGREPP FÖR KONSTEN? Både internationella och inhemska finansieringsorgan har alltmer börjat efterlysa verktyg för att kunna värdera konstnärlig kvalitet som grund för finansieringsbeslut. Men är det relevant för scenkonsten att försöka göra kvalitet till något mätbart? Är kvalitetsdiskussionen en bättre resurs för konsten om den tillåts vara komplex?

KEY NOTE: ALL IN. CONSIDERING ARTISTIC QUALITY THROUGH RISK, POTENTIAL AND EXPERIENCE
Melanie Fieldseth, dramaturg på Black Box Teater i Oslo, tidigare scenkonstkonsulent på Norsk kulturråd

PANELDISKUSSION I panelen: Melanie Fieldseth, Sabina Westerholm (VD Pro Artibus), Pauliina Hulkko (Professor i Teaterkonst, Näty), Alexander Holmlund (skådespelarstuderande). Moderator: Ville Sandqvist (skådespelare, regissör)

Seminariet ordnas i samarbete med LUST rf.

Kl. 18-21.15, Viirus Stora sal: *Mästaren och Margarita* av Michail Bulgakov

Mästaren och Margarita är en storstadfantasi om kärleken, djävulen och den fria viljan. Med en av världslitteraturens mest fängslande klassiker firar Viirus 30 år och inleder samtidigt en ny era på Busholmen. Skådespelare från Viirus olika tidsperioder inviger den nya teatersalen under ledning av den internationellt erkända regissören Egill Pålsson.

Regi & dramatisering: Egill Pålsson, Scenografi & kostymer: Milja Salovaara, Kompositör & musiker: Ville Kabrell, Ljusdesign: Lauri Lundahl, Skådespelare: Maria Ahlroth, Martin Bahne, Robert Enckell, Minna Haapkylä, Iida Kuningas, Oskar Pöysti, Tobias Zilliacus

Kl. 21.30-02.00, Viirus Galleri: Middag och fest. DJ Borzin.

Tisdag 21.11

Kl. 9.30-10.00, Viirus Galleri: TRACK Obs! Deltagarmängd max 30 st.

TRACK är en lekfull, interaktiv ljudinstallation som utforskar nationens och individens gränser i ett slutet utrymme. Föreställningen hade urpremiär på Hangö Teaterträff 2017 på Frontmuseet i Lappvik. I samband med CEFISTOs Teaterdagar får publiken uppleva en redigerad version av TRACK, anpassad till Viirus galleriutrymme på Busholmen.

Regi: Tom Rejström, Föreställningsdramaturg: Piia Peltola, Ljuddesign: Mikki Noroila

Kl. 10.15-11, Viirus Stora sal: Kort diskussion om sexuella trakasserier Korta presentationer av olika initiativ på fältet och diskussion om vilka åtgärder som ytterligare bör vidtas. Om du vill presentera ett initiativ eller hur din arbetsplats har reagerat så ombeds du kontakta Maria Lundström som också tar emot på frågor eller tankar kring denna del av programmet. Tfn 0503283355, maria.lundstrom@viirus.fi.

Kl. 11.00-11.30, Viirus Stora sal: CEFISTOs höstmöte

Kl. 11.30-12.30, Viirus Galleri: Lunch

Kl. 13.00, Paasitorni, festsalen (Paasivuorigatan 5A): VOS-reformen, workshop

Parter som på olika sätt berörs av VOS-reformen är inbjudna till Paasitorni för diskussion och workshop. De återkommande workshoparna förbereds av en av undervisnings- och kulturministeriet tillsatt arbetsgrupp bestående av 20 sakkunniga. Ordförande är kapellmästaren, kompositören och violinisten Jaakko Kuusisto.

Ytterligare information om VOS-workshopen ges av Kirsti Kaustara, Sitra: kirsti.kaustara@sitra.fi, +358 (294) 618 219 <https://www.sitra.fi/tapahtumat/esittavien-taiteiden-ja-museoiden-rahoitusjarjestelman-uudistustyon-sidosryhmatilaisuus-21-11-klo-13-00/>

<https://www.sitra.fi/tapahtumat/kulttuuripoliittisten-keskustelunavausten-keskustelutilaisuus-21-11-klo-16-00/>

Bilaga 2

Helsingfors, 12.12.2017

Till arbetsgruppen för KulttuuriVOS

På KulttuuriVOS senaste tillställning den 21 november reagerade det "svenska bordet", som bestod av representanter för professionella teatrar och organisationer som tillsammans utgör Centralförbundet för Finlands svenska teaterorganisationer rf/CEFISTO, på benämningen *utövande konst* och efter en stunds diskussioner fick jag i uppdrag att till VOS-arbetsgruppen framföra en sammanfattning av CEFISTOs synpunkter på *utövande konst*, som för det svenskspråkiga scenkonstfältet känns både främmande och obekvämt.

Under tillställningen den 21.11. frågade jag projektledare Helena Mustikainen vilka källor arbetsgruppen använt för att komma fram till benämningen *utövande konst* och hon berättade att arbetsgruppen kontaktat ett flertal översättningsbyråer i Finland, men att ingen av dem kunnat

uppbringa ett bättre förslag.

Kanske hade det varit en god idé att också kontakta Konstuniversitetet, kolla med de svenskspråkiga teatrarerna i Finland och checka vilka begrepp man använder i Sverige för att beskriva den mångfald av uttrycksformer (teater, opera, dans, cirkus, performance etc), som på finska enkelt kan uttryckas med begreppet *esittävä taide/esittävät taiteet*.

Det största problemet med ordet *utöva/utövande* är att det helt enkelt inte betyder *esittää* utan främst *harjoittaa* (t.ex. yrkesutövare/ammattinharjoittaja). De vanligaste svenska synonymerna till *utöva* är *idka*, *praktisera*, *syssla med*, *ägna sig åt*. I *utöva/utövande* ingår inte det mest centrala elementet i orden *esittää/esittävä*, dvs att man framför, uppför, uppträder, förevisar etc något för andra.

Oftast används *utövande* (presens particip) om en person och det är fullständigt klart vad som avses med *utövande konstnär*, dvs att det finns ett subjekt som *utövar* något, må det vara inför publik eller i total ensamhet. Med beaktande av hur presens particip oftast används på svenska beskriver participformen det som subjektet gör och i *utövande konst* är det snubblande nära att förstå det som om konsten skulle *utöva*, vilket inte är fallet i det som arbetsgruppen önskar kommunicera med benämningen *utövande konst*.

Det är klart att en översättning från finska till svenska ska uttrycka det som den finska originaltexten

uttrycker, men språkens strukturer är olika och möjligheterna att bilda nya ord för nya fenomen är olika i de båda språken. Alltför ofta lider översättningar till svenska av att man har översatt för ordagrant i stället för att översätta så att betydelsen är klar. I många fall är det rentav nödvändigt att kunna finska för att förstå en översättning till svenska som gjorts i Finland.

I Sverige använder man ordet scenkonst som ett mycket vidare begrepp än i Finland och i rikssvenskt

språkbruk betyder scenkonst teater, dans, cirkus, performance etc, medan det finska ordet *näyttämötaide* betyder teater i dess traditionella former. Det är förståeligt att arbetsgruppen inte vill använda ordet scenkonst, trots att ordet betyder det som avses med *esittävät taiteet*.

Vad kan vi då förslå i stället för utövande konst?

Jag har t.ex. kollat på Konstuniversitetets hemsidor, främst Teaterhögskolans, som på svenska ger utbildning i scenkonst och på engelska i performing arts. T.ex. vid den konstnärliga fakulteten vid Göteborgs universitet, Högskolan för scen och musik, kan man avlägga studier i contemporary performative arts. Här har vi alltså två exempel från utbildningsinstitutioner. Ofta är det just utbildningarna som är de första att ta i bruk nya ord och begrepp för de arbetar med den yngsta generationen av utövare och har kontakt med nya former och fenomen.

Jag har också konsulterat Anders Carlsson, professor i skådespelarkonst vid Teaterhögskolans svenska institution. Carlsson är skådespelare och regissör och kommer från Sverige och talar inte finska. För honom var utövande konst något nytt. Professor Carlsson anser att performativ konst är ett bra förslag, det avspeglar också de stora trenderna inom scenkonsten, dvs att utövarna i sin konstnärliga praxis allt mer tänker på performativiteten i sina föreställningar, uppträdanden, framföranden etc. Enligt Carlsson avspeglar benämningen performativ konst också den förnyelse och uppdatering av scenkonsten som sker idag, dvs att den kan ha väldigt olika former men att performativiteten är ett viktigt element.

I stället för att i översättningen gå så nära det finska originalets esittävä taide/esittävät taiteet som möjligt vill jag föreslå att arbetsgruppen skulle överväga att gå in för en ordalydelse som vore internationellt gångbar och även begriplig på svenska och andra nordiska språk och ta i bruk begreppet performativ konst, plur. performativa konstarter (eftersom ordet konst i pluralform skulle lyda konster, vilket betyder något helt annat, på finska temppuja.)

Jag beklagar att texten ovan blev ganska lång, men det här är en viktig sak för oss som jobbar på svenska.

Marianne Möller
Dramaturg